

«ՋԻԷՆՍԻ-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2024թ. համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԶԻԵՆՍԻ-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԶԻԵՆՍԻ-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ-ի (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2024թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների (ՖՀՄՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների մասնագիտական էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ կիրառելի էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականություններն այդ պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Դեկլարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Դեկլարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ դեկլարության, անհրաժեշտ է խարոլախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Ընկերությունը լուծարելու կամ Ընկերության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, որպես մեկ ամբողջություն, զերծ են Էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի պատճառով ֆինանսական հաշվետվությունների Էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած Էական խեղաթյուրումները չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի պատճառով Էական խեղաթյուրումները չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է Էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը:

Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության կողմից անընդհատության հիմունքի կիրառման դադարեցմանը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ԱՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
2 հուլիսի 2025թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2024թ.	2023թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	10	19,851,887	17,139,451
Ոչ նյութական ակտիվներ	11	847,000	763,826
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	12	1,467,661	1,684,129
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	9	123,730	204,446
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		240,382	1,544,532
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		22,530,660	21,336,384
Պաշարներ		127,081	116,481
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	13	2,096,719	2,273,291
Ժամկետային ավանդ		163,170	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների	14	458,721	1,259,481
Ընթացիկ ակտիվներ		2,845,691	3,649,253
Ընդամենը ակտիվներ		25,376,351	24,985,637
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		1,000,000	1,000,000
Զբաղիված շահույթ		5,449,889	3,117,537
Ընդամենը սեփական կապիտալ	15	6,449,889	4,117,537
Պարտավորություններ			
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	17	701,933	902,803
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	12	1,356,860	1,688,967
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		2,058,793	2,591,770
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	17	433,520	448,914
Վարկեր և փոխառություններ վերջնական մայր ընկերությունից	18	14,191,592	16,097,190
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	12	362,026	187,135
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		-	177,007
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	19	1,880,531	1,366,084
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		16,867,669	18,276,330
Ընդամենը պարտավորություններ		18,926,462	20,868,100
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		25,376,351	24,985,637

**Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական
արդյունքի մասին հաշվետվություն 2024թ. համար**

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2024թ.	2023թ.
Հասույթ	6	9,504,367	8,998,967
Այլ գործառնական եկամուտ		81,496	99,548
Գնված ինտերնետ		(938,714)	(771,432)
Ցանցային ենթակառուցվածքների գծով ծախսեր		(290,951)	(288,938)
Փոխկապակցման ծառայությունների գծով ծախսեր		(26,575)	(27,004)
Վանառված ապրանքների և մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք		(181,152)	(159,041)
Աշխատավարձ և աշխատակիցների այլ հատուցումներ		(1,970,378)	(1,700,647)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		(2,858,728)	(1,896,808)
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր		(203,090)	(221,114)
Այլ գործառնական ծախսեր	7	(2,111,225)	(1,490,329)
Դերիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստներ	20(բ)	(106,886)	(78,788)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		898,164	2,464,414
Ֆինանսական եկամուտ	8	35,339	38,291
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	8	2,897,891	3,015,153
Ֆինանսական ծախսեր	8	(1,269,322)	(1,166,443)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ		1,663,908	1,887,001
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		2,562,072	4,351,415
Շահութահարկի գծով ծախս	9	(229,720)	(410,159)
Տարվա շահույթ		2,332,352	3,941,256

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2025թ. հունիսի 30-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Հայկ Ֆարամազյան
Գլխավոր տնօրեն

Հայկ Ասլանյան
Գլխավոր տնօրենի տեղակալ/
Ֆինանսական տնօրեն

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2024թ. համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Զբաղիված շահույթ/ (կուտակված վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	1,000,000	(823,719)	176,281
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Տարվա շահույթ	-	3,941,256	3,941,256
Տարվա ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	3,941,256	3,941,256
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,000,000	3,117,537	4,117,537
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	1,000,000	3,117,537	4,117,537
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Տարվա շահույթ	-	2,332,352	2,332,352
Տարվա ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	2,332,352	2,332,352
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	1,000,000	5,449,889	6,449,889

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն 2024թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթ.	2024թ.	2023թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Հանախորդներից ստացված դրամական միջոցներ		10,440,224	10,649,996
Մատակարարներին և աշխատակիցներին վճարված դրամական միջոցներ		(4,925,533)	(4,738,006)
Վճարված հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի		(1,467,797)	(2,503,006)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր՝ մինչև շահութահարկի և տոկոսների վճարումը		4,046,894	3,408,984
Վճարված ընթացիկ շահութահարկ		(326,118)	(397,488)
Վճարված տոկոսներ	18, 12	(222,536)	(210,166)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր		3,498,240	2,801,330
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրում ժամկետային ավանդում		(1,193,170)	-
Ժամկետային ավանդի մարում		1,030,000	-
Ստացված տոկոսներ		35,339	17,066
Տրամադրված փոխառություններ		-	(7,350)
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից		6,226	1,198
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(3,238,316)	(4,731,726)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(659,972)	(393,682)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր		(4,019,893)	(5,114,494)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Մուտքեր փոխառություններից	18	1,778,250	2,905,900
Փոխառությունների մարում		(1,801,829)	-
Վարձակալության գծով պարտավորությունների վճարում	12	(239,396)	(219,574)
Ֆինանսավորման գործունեության համար (օգտագործված)/ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր		(262,975)	2,686,326
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/աճ			
		(784,628)	373,162
Արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(16,132)	(16,385)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի		1,259,481	902,704
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	14	458,721	1,259,481

1. Հաշվետու ընկերություն

(ա) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որին բնորոշ է զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունների համար: Բացի այդ, շարունակական բնույթ կրող ռազմական հակամարտությունը Հայաստանի և Ադրբեյջանի միջև, որի ավարտին Լեռնային Ղարաբաղի տարածքն անցավ Ադրբեյջանի վերահսկողության ներքո 2023թ. սեպտեմբերին, և Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև շարունակվող ռազմական հակամարտությունը մեծացրել է անորոշությունը գործարար միջավայրում: Հայաստանի և Ադրբեյջանի միջև իրավիճակը շարունակում է լարված մնալ՝ երկրների միջև սահմանի սահմանազատման շուրջ շարունակվող տարաձայնությունների պատճառով:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Այսպես գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(բ) Կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«ՋԻԷՆՍԻ-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ-ն (Ընկերություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 2007թ. հուլիսի 30-ին: 2008թ. ապրիլի 23-ին Ընկերությունը վերակազմավորվել է փակ բաժնետիրական ընկերության:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Արտվան, Խաղաղության փ. 1:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը հեռահաղորդակցության ծառայությունների մատուցումն է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, մասնավորապես, լայնաշերտ ինտերնետի հասանելիության ապահովումը, տվյալների միջազգային փոխանցումը, տրանզիտային ծառայություններն օպտիկա-մանրաթելային մալուխային ցանցի միջոցով, կապուղիների վարձակալության հանձնումը, օպտիկա-մանրաթելային գծերի վաճառքը և սպասարկումը, ինտերնետ և հեռախոսակապի ծառայությունների մատուցումը:

Ընկերությունը սկսել է ինտերնետ և հեռախոսակապի ծառայություններ մատուցել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց 2012թ. դեկտեմբերից: 2012-2015թթ. ընթացքում Ընկերությունը խոշոր կապիտալ ներդրումներ է կատարել և զգալիորեն ընդլայնել է ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների իր ցանցը Երևանում և մոտակա քաղաքներում:

2008թ. դեկտեմբերին Ընկերությունը ստացել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցի շահագործման տասնամյա լիցենզիա: 2018թ.-ին լիցենզիայի գործողության ժամկետը երկարաձգվել է ևս 10 տարով:

2024թ. մայիսին Ընկերությունը հայտարարել էր վերաբրենդավորման մեկնարկի մասին՝ հանդես գալով նոր՝ OVIO ապրանքանիշով:

2024թ. մայիսին Ընկերությունը կոմերցիոն շահագործման է հանձնել տվյալների մշակման կենտրոնը Կոտայքի մարզի Արտվան քաղաքում: Կենտրոնի հզորությունը 2 ՄՎտ է, և կենտրոնում տեղակայված են ավելի քան 200 սերվերային պահարաններ:

Տվյալների մշակման կենտրոնը նպատակ ունի բավարարել ձեռնարկությունների և պետական կազմակերպությունների բազմազան կարիքները և տրամադրել մասշտաբվող, անվտանգ և արդյունավետ լուծումներ:

Ընկերությունն ամբողջությամբ պատկանում է Կիպրոսի Հանրապետությունում գրանցված «Ֆիլոր Վենչըրս» ՍՊԸ-ին (Բաժնետեր): Ընկերության վերջնական մայր ընկերությունն է «Ռոստելեկոմ» ՀԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական հսկող կողմն է Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությունը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ում:

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՄ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների (ՖՀՄՄ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ) համաձայն:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է և այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան կազմելու համար դեկլարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են առաջընթաց:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված կարևոր դատողությունների և հիմնական գնահատումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 20 (բ) (ii) – պահուստ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով,
- Ծանոթագրություն 6 (բ) – մութ մանրաթելի վաճառքի և օգտագործման անօտարելի իրավունքի (ՕԱԻ) պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարների նշանակալի ֆինանսավորման քաղաքականություն,
- Ծանոթագրություն 25 (գ) (iii) – հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ:

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է Ծանոթագրություն 20 (բ) (ii) կետում՝ առևտրական դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրի գծով ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) պահուստի չափում. կորուստների միջին կշռված մեծությունը որոշելու համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ:

Իրական արժեքի չափում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի չափում թե՛ ֆինանսական և թե՛ ոչ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների համար:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Ընկերությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ.* նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտվող):
- *2-րդ մակարդակ.* 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- *3-րդ մակարդակ.* ակտիվի կամ պարտավորության ելակետային տվյալները, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղափոխումները Ընկերությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարված ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ի (ա) կետում՝ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի հետ կապված:

5. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի փոփոխություններ

2024թ. հունվարի 1-ից Ընկերությունը կիրառում է «Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասերի» (ՀՀՄՄ 1-ի փոփոխություններ) և «Կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» (ՀՀՄՄ 1-ի փոփոխություններ): Փոփոխությունները կիրառվում են հետընթաց և հստակեցնում են պարտավորության ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ լինելը որոշելու պահանջները և պահանջում են նոր բացահայտումներ կովենանտներ ունեցող վարկերի գծով ոչ ընթացիկ պարտավորությունների համար՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո 12 ամսվա ընթացքում: Փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության պարտավորությունների վրա, ինչպես նաև չեն ունեցել հետընթաց ազդեցություն 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության համադրելի տվյալների վրա:

6. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից		
Հասույթ ֆիզիկական անձանց մատուցված ծառայություններից	3,233,644	3,434,747
Լայնաշերտ ինտերնետ	1,244,965	1,217,192
Տվյալների տեղական փոխանցման ծառայություններ	1,072,304	1,074,276
Տվյալների միջազգային փոխանցման ծառայություններ	789,906	655,665
տրանզիտի ինտերնետային ծառայություններ	762,214	683,035
Հասույթ իրավաբանական անձանց մատուցված ծառայություններից	339,446	342,846
Հասույթ մուլթ մանրաթելի ՕԱԻ պայմանագրերից	302,239	236,869
Մուլթ մանրաթելի սպասարկում	205,399	205,012
VoIP ծառայություններ	150,306	120,129
Հասույթ փոխկապակցման ծառայություններից	19,999	20,107
Ապրանքների վաճառք	6,709	26,291
Այլ ծառայություններ	357,107	236,255
Ընդամենը հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	8,484,238	8,252,424
Այլ հասույթ		
Հեռահաղորդակցության սարքավորումների վարձակալություն	855,104	655,203
Մուլթ մանրաթելի ալիքների վարձակալություն	165,025	91,340
Ընդամենը այլ հասույթ	1,020,129	746,543
	9,504,367	8,998,967

(բ) Հաճախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շուկայի և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

**Դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա
համար**

հազ. դրամ

**Հիմնական
աշխարհագրական
շուկաներ**

	Ֆիզիկական անձիք		Իրավաբանական անձիք		Ընդամենը	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Հայաստան	4,092,506	4,103,151	4,705,470	4,659,513	8,797,976	8,762,664
ԱՊՀ երկրներ	-	-	698,025	233,380	698,025	233,380
Եվրոպայի երկրներ	-	-	8,366	2,923	8,366	2,923
	4,092,506	4,103,151	5,411,861	4,895,816	9,504,367	8,998,967

**Հասույթի ճանաչման
ժամկետներ**

Ժամանակի որոշակի պահին փոխանցված ապրանքներ	1,694	6,392	2,070	6,809	3,764	13,201
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ապրանքներ և ծառայություններ	3,208,338	3,413,159	5,272,137	4,763,784	8,480,475	8,176,943
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	3,210,032	3,419,551	5,274,207	4,770,593	8,484,239	8,190,144
Այլ հասույթ	882,474	683,600	137,654	125,223	1,020,128	808,823
	4,092,506	4,103,151	5,411,861	4,895,816	9,504,367	8,998,967

(գ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի, պայմանագրի գծով ակտիվների և պայմանագրի գծով պարտավորությունների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի կազմում ներառված դեբիտորական պարտքեր	13	1,756,676	1,409,722
Հետաձգված հասույթ մույթ մանրաթելի ՕԱԻ պայմանագրերի գծով	17	826,317	1,020,673
Հաճախորդների կանխավճարներ և հետաձգված հասույթ	17	309,136	331,044

Պայմանագրի գծով պարտավորությունները ներառում են մույթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարները, որոնց գծով հասույթը ճանաչվում է ժամանակի 7 տարվա ընթացքում, որն իրենից ներկայացնում է մինչև պայմանագրի ժամկետի ավարտը մնացած միջին ժամկետը (Ծանոթագրություն 17), ինչպես նաև հաճախորդների կանխավճարները և հետաձգված հասույթը, որոնք վերաբերում են բաժանորդներից ստացված կանխավճարներին, որոնց գծով հասույթը ճանաչվում է ծառայության մատուցման պահին:

Տարվա սկզբում պայմանագրի գծով պարտավորությունների գծով ճանաչված 302,239 հազար դրամ գումարը (2023թ-ին՝ 236,869 հազար դրամ) ճանաչվել է որպես հասույթ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի գծով մնացած կատարման պարտականությունների անվանական արժեքը կազմում է 1,165,547 հազար դրամ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2023թ-ին՝ 1,467,786 հազար դրամ), պարտականությունները զեղչվում են 12.1%-16% դրույքով:

Ակնկալվում է, որ պայմանագրի գծով պարտավորությունների կազմում ներառված օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի գծով մնացած կատարման պարտականությունները կհանաչվեն ապագա ժամանակաշրջանների հասույթում հետևյալ կերպ.

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Մինչև 1 տարի ժամկետով	124,384	117,870
1-2 տարի ժամկետով	140,299	130,138
2-5 տարի ժամկետով	512,687	512,985
Ավելի քան 5 տարի ժամկետով	48,947	259,680
	826,317	1,020,673

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն կատարման պարտականությունների վերաբերյալ, որոնց սկզբնապես ակնկալվող տևողությունը կազմում է մեկ տարի կամ պակաս, տեղեկատվություն չի բացահայտել, ինչպես թույլատրվում է ՖՀՄՍ 15-ով:

Ղեկավարության գնահատմամբ պայմանագիրը ստանալու հետ կապված լրացուցիչ ծախսումները, այդ թվում՝ վաճառքի գործակալների պարգևավճարները, էական չեն:

(դ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

(i) Հասույթ ծառայություններից

Ծառայությունների մատուցումից ստացվող հասույթը հիմնականում ներառում է ֆիզիկական անձանց մատուցվող ինտերնետի և հարակից ծառայությունների, իրավաբանական անձանց մատուցվող լայնաշերտ ինտերնետի և տվյալների փոխանցման ծառայությունների վճարներից և մուլթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի շրջանակում ցանցի սպասարկման ամսական վճարներից ստացվող հասույթը: Այդ հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում, երբ ծառայությունները մատուցվում են հաճախորդներին՝ հիմք ընդունելով անցած ժամանակահատվածը:

Հաճախորդների հետ պայմանագրերը հաճախ ներառում են տարբեր ծառայություններ, սակայն քանի որ ծառայությունները մատուցվում են միաժամանակ, Ընկերությունը փայթեթը հաշվառում որպես մեկ կատարման պարտականություն: Լրացուցիչ ապրանքների կամ ծառայությունների համար Ընկերությունը կիրառում է դատողություններ որոշելու համար, արդյոք այդ օպցիոնները հաճախորդին տալիս են էական իրավունք, որը նա չէր ստանա առանց պայմանագրի կնքելու:

20 տարի ժամկետով՝ մուլթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի որոշ պայմանագրերի համար, համաձայն որոնց Ընկերությունը պահպանում է ցանցի սպասարկման պարտականությունը և գործարքների հետ կապված ռիսկերը պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում, Ընկերությունը հետաձգում է հաճախորդներից որպես կանխավճար ստացված գումարները մինչև 20 տարի ժամկետով: Նման դեպքերում Ընկերությունը հետաձգում է հասույթը և ամորտիզացնում է գծային մեթոդով՝ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում:

Ընկերության և հաճախորդների միջև կնքված այդ պայմանագրերը պարունակում են նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ, ինչը պայմանավորված է հատուցումը ստանալու և Ընկերության կողմից ծառայությունները մատուցելու միջև ընկած ժամանակահատվածի տևողությամբ: Այդ պայմանագրերի համար գործարքի արժեքը ճշգրտվում է փողի ժամանակային արժեքի մասով՝ օգտագործելով գեղջման այն դրույքը, որը կկիրառվեր պայմանագրի մեկնարկի պահին Ընկերության և հաճախորդի միջև ֆինանսավորման առանձին գործարքում:

(ii) Ապրանքների վաճառք

Հասույթը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը ստանում հսկողությունն ապրանքների նկատմամբ՝ սովորաբար առաքման պահին:

7. Այլ գործառնական ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Գովազդ և շուկայավարում	581,903	456,128
Շուկայում առաջխաղացմանն ուղղված գործունեություն	266,193	246,890
Կոմունալ ծառայություններ	217,281	170,975
Բարեգործություն	212,239	103,848
Արտապատվիրակված զանգերի սպասարկման կենտրոնի ծառայություններ	191,781	142,893
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	82,197	58,345
Անուդղակի արտադրական ծախսեր	43,233	34,752
Վարձակալության ծախսեր	42,210	30,421
Խորհրդատվական և աուդիտորական ծառայությունների վճարներ	24,870	37,839
Վառելիքի ծախսեր	23,017	20,508
Ապահովագրության ծախսեր	21,728	22,306
Ներկայացուցչական ծախսեր	21,173	15,957
Պետական տուրքեր և վճարներ	11,917	14,487
Վնաս ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից	11,273	226
Կապի ծառայության ծախսեր	10,270	11,276
Անվտանգության ծառայության ծախսեր	6,269	10,448
Այլ	343,671	113,030
	2,111,225	1,490,329

8. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Տոկոսային եկամուտ ցպահանջ վարկային ավանդներից	35,339	38,291
Ֆինանսական եկամուտ	35,339	38,291
Տոկոսային ծախս վարկերի և փոխառությունների և բանկային օվերդրաֆտների գծով	(943,112)	(824,134)
Տոկոսային ծախս մուլթ մանրաթելի ՕԱԻ պայմանագրերի պարտավորությունների գծով	(107,883)	(132,143)
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	(218,327)	(210,166)
Ֆինանսական ծախսեր	(1,269,322)	(1,166,443)
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	2,897,891	3,015,153
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական եկամուտ	1,663,908	1,887,001

9. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառելի 18% դրույքաչափով:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	149,111	352,465
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	80,609	57,694
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	229,720	410,159

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2024թ.		2023թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	2,562,072		4,351,415	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	461,173	18.0%	783,255	18.0%
Զհարկվող եկամուտ	(231,453)	(9.0)%	(373,096)	(8.6)%
	229,720	9.0%	410,159	9.4%

(բ) Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	(225,279)	(190,162)	(225,279)	(190,162)
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	27,382	(37,446)	-	(37,446)	27,382
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	155,018	115,334	-	-	155,018	115,334
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	148,737	183,721	-	-	148,737	183,721
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	37,737	33,616	-	-	37,737	33,616
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	(264,179)	(303,143)	(264,179)	(303,143)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	309,142	337,698	-	-	309,142	337,698
Զուտ հարկային ակտիվներ	650,634	697,751	(526,904)	(493,305)	123,730	204,446

(գ) Ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները տարվա ընթացքում

հազ. դրամ	1 հունվարի 2024թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2024թ.
Հիմնական միջոցներ	(190,162)	(35,117)	(225,279)
Ոչ նյութական ակտիվներ	27,382	(64,828)	(37,446)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	115,334	39,684	155,018
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	183,721	(34,877)	148,737
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	33,616	4,121	37,737
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(303,143)	38,964	(264,179)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	337,698	(28,556)	309,142
	204,446	(80,609)	123,730

հազ. դրամ	1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական միջոցներ	(113,851)	(76,311)	(190,162)
Ոչ նյութական ակտիվներ	48,593	(21,211)	27,382
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	70,847	44,487	115,334
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	202,572	(18,851)	183,721
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	29,584	4,032	33,616
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(275,779)	(27,364)	(303,143)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	300,174	37,524	337,698
	262,140	(57,694)	204,446

10. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Սարքավորումներ	Փոխանցող հարմարանքներ	Վարձակալված գույքի բարելավումներ	Փոխադրամիջոցներ	Անավարտ շինարարություն	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	13,378,332	13,674,914	211,096	414,783	257,422	21,450	27,957,997
Ավելացումներ	3,938,425	1,018,680	20,622	84,123	1,852,094	20,224	6,934,168
Տեղափոխումներ	-	380,048	-	-	(380,048)	-	-
Օտարումներ/դուրսգրումներ	(15,208)	-	-	-	-	-	(15,208)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	17,301,549	15,073,642	231,718	498,906	1,729,468	41,674	34,876,957
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	17,301,549	15,073,642	231,718	498,906	1,729,468	41,674	34,876,957
Ավելացումներ	2,139,209	1,130,520	195,720	61,839	1,319,455	93,373	4,940,116
Տեղափոխումներ	127,387	579,247	2,056,933	-	(2,763,567)	-	-
Օտարումներ/դուրսգրումներ	(1,057,096)	-	-	-	-	-	(1,057,096)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	18,511,049	16,783,409	2,484,371	560,745	285,356	135,047	38,759,977
Մաշվածություն							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	(10,742,166)	(5,033,993)	(193,877)	(368,977)	-	(21,450)	(16,360,463)
Տարվա մաշվածություն	(528,443)	(817,829)	(2,062)	(29,861)	-	(286)	(1,378,481)
Օտարումներ/դուրսգրումներ	1,438	-	-	-	-	-	1,438
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	(11,269,171)	(5,851,822)	(195,939)	(398,838)	-	(21,736)	(17,737,506)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	(11,269,171)	(5,851,822)	(195,939)	(398,838)	-	(21,736)	(17,737,506)
Տարվա մաշվածություն	(930,434)	(943,557)	(74,048)	(34,194)	-	(1,046)	(1,983,279)
Օտարումներ/դուրսգրումներ	812,695	-	-	-	-	-	812,695
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	(11,386,910)	(6,795,379)	(269,987)	(433,032)	-	(22,782)	(18,908,090)
Հաշվեկշռային արժեք							
Առ 1 հունվարի 2023թ.	2,636,166	8,640,921	17,219	45,806	257,422	-	11,597,534
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	6,032,378	9,221,820	35,779	100,068	1,729,468	19,938	17,139,451
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	7,124,139	9,988,030	2,214,384	127,713	285,356	112,265	19,851,887

Հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

11. Ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Հգործության ՕԱԻ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	351,123	944,713	-	264,535	1,560,371
Ավելացումներ	145,070	44,322	417,871	204,290	811,553
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	496,193	989,035	417,871	468,825	2,371,924
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	496,193	989,035	417,871	468,825	2,371,924
Ավելացումներ	495,489	51,995	-	112,488	659,972
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	991,682	1,041,030	417,871	581,313	3,031,896
Ամորտիզացիա					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	(226,538)	(934,044)	-	(210,090)	(1,370,672)
Տարվա ամորտիզացիա	(65,166)	(47,246)	(27,858)	(97,156)	(237,426)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	(291,704)	(981,290)	(27,858)	(307,246)	(1,608,098)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	(291,704)	(981,290)	(27,858)	(307,246)	(1,608,098)
Տարվա ամորտիզացիա	(322,493)	(12,472)	(27,858)	(213,975)	(576,798)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	(614,197)	(993,762)	(55,716)	(521,221)	(2,184,896)
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 1 հունվարի 2023թ.	124,585	10,669	-	54,445	189,699
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	204,489	7,745	390,013	161,579	763,826
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	377,485	47,268	362,155	60,092	847,000

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

12. Վարձակալություն

(ա) Ընկերությունը՝ որպես վարձակալ

Ընկերությունը վարձակալում է տարածքներ ցանցային սարքավորումների, սպասարկման կենտրոնների, պահեստի, գլխամասային գրասենյակի և մուգ մանրաթելի համար: Վարձակալության ժամկետը կազմում է 11-20 տարի ցանցային սարքավորումների տարածքների համար, 3-9 տարի՝ սպասարկման կենտրոնների համար, 20 տարի՝ մուգ մանրաթելի համար, 9 տարի՝ պահեստի համար և 2-3 տարի՝ գլխամասային գրասենյակի շենքի համար: Բոլոր այդ վարձակալությունները դասակարգվել են որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ՝ ՖՀՄՄ 16-ի համաձայն:

Ընկերությունը վարձակալում է տրանսպորտային միջոցներ և այլ տարածքներ մեկ տարի կամ պակաս պայմանագրային ժամկետով: Այդ վարձակալությունները դիտարկվում են որպես կարճաժամկետ: Ընկերությունը վարձակալում է նաև փողոցի պուրակներ, որոնց վարձակալության պայմանագրային ժամկետը սահմանափակ չէ: Այդ վարձակալությունն իրենից ներկայացնում է փոքրաթեք ակտիվների վարձակալություն: Ընկերությունը որոշել է չհանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ այդ վարձակալությունների գծով:

Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն այն վարձակալությունների վերաբերյալ, որոնց շրջանակում Ընկերությունը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(i) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

հազ. դրամ	Ցանցային սարքավորումների տարածքներ	Սպասարկ- ման կենտրոններ	Պահեստ	Գլխամա- սային գրասենյակի շենքի	Մուգ մանրաթել	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	417,354	200,836	287,924	286,588	339,403	1,532,105
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ավելացումներ	10,510	77,890	-	-	-	88,400
Տարվա մաշվածության գումար	(39,235)	(85,338)	(32,482)	(96,230)	(27,629)	(280,914)
Վերափոխմամբ պայմանավորված փոփոխություններ	43,618	258,269	58,929	-	15,813	376,629
Օտարումներ	(3,750)	-	-	-	(28,341)	(32,091)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	428,497	451,657	314,371	190,358	299,246	1,684,129
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ավելացումներ	16,115	9,037	-	-	-	25,152
Տարվա մաշվածության գումար	(40,681)	(101,265)	(32,571)	(96,494)	(27,638)	(298,649)
Վերափոխմամբ պայմանավորված փոփոխություններ	1,626	50,652	-	-	18,093	70,371
Օտարումներ	(3,496)	(9,846)	-	-	-	(13,342)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	402,061	400,235	281,800	93,864	289,701	1,467,661

(ii) Ծախսերում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Վարձակալություն ԽՀՄՄ 16 համաձայն		
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	218,327	210,166
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	298,649	280,914
Կարճաժամկետ և փոքրաթիվ ակտիվների վարձակալությունների գծով ծախսեր	34,775	30,421

(iii) Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական մասի վճարումներ	239,396	219,574
Վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսի վճարումներ	218,327	210,166
Ընդամենը դրամական միջոցների արտահոսք վարձակալության գծով	457,723	429,740

(iv) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում. վարձակալության գծով պարտավորություններ

հազ. դրամ	Ցանցային սարքավորումների տարածքներ	Սպասարկման կենտրոններ	Պահեստ	Գլխամասային գրասենյակի շենք	Մուգ մանրաթել	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	516,131	484,425	307,435	214,496	353,615	1,876,102
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված						
Վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական մասի վճարումներ	(25,456)	(81,626)	(19,457)	(96,229)	(16,628)	(239,396)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(25,456)	(81,626)	(19,457)	(96,229)	(16,628)	(239,396)
Այլ փոփոխություններ						
Ավելացումներ վարձակալության գծով	16,115	9,037	-	-	-	25,152
Վերափոխմամբ պայմանավորված փոփոխություններ	1,626	50,652	-	-	18,093	70,371
Օտարումներ	(3,953)	(9,390)	-	-	-	(13,343)
Տոկոսային ծախս	62,641	57,146	38,143	19,571	40,826	218,327
Վճարված տոկոսներ*	(62,641)	(57,146)	(38,143)	(19,571)	(40,826)	(218,327)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	13,788	50,299	-	-	18,093	82,180
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	504,463	453,098	287,978	118,267	355,080	1,718,886

հազ. դրամ	Ցանցային սարքավոր- ումների տարածքներ	Սպասարկ- ման կենտրոններ	Պահեստ	Գլխամա- սային գրասենյակի շենք	Մուգ մանրաթել	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	487,658	226,800	265,752	299,867	387,554	1,667,631
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված						
Վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական մասի վճարումներ	(22,098)	(78,534)	(17,246)	(85,371)	(16,325)	(219,574)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(22,098)	(78,534)	(17,246)	(85,371)	(16,325)	(219,574)
Այլ փոփոխություններ						
Ավելացումներ վարձակալության գծով	10,510	77,890	-	-	-	88,400
Վերափոխմամբ պայմանավորված փոփոխություններ	43,618	258,269	58,929	-	15,813	376,629
Օտարումներ	(3,557)	-	-	-	(33,427)	(36,984)
Տոկոսայի ծախս	63,255	34,376	40,354	30,429	41,752	210,166
Վճարված տոկոսներ*	(63,255)	(34,376)	(40,354)	(30,429)	(41,752)	(210,166)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	50,571	336,159	58,929	-	(17,614)	428,045
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	516,131	484,425	307,435	214,496	353,615	1,876,102

* Տարվա ընթացքում վճարված վարձավճարները վերաբերում են նախ հաշվեգրված տոկոսներին: Եթե վարձավճարները գերազանցում են հաշվեգրված տոկոսները, գերազանցող մասը վերաբերում է վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական գումարին:

(բ) Ընկերությունը՝ որպես վարձատու

Ընկերությունը վարձակալության է հանձնում իր սեփական օպտիկամանրաթելային ցանցի մասը կազմող մուգ մանրաթելը և հաճախորդներին տրամադրում է հեռահաղորդակցության սարքավորումներ՝ ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի շրջանակում օգտագործման համար: Բոլոր վարձակալությունները դասակարգվում են որպես գործառնական վարձակալություն վարձատուի տեսանկյունից, քանի որ դրանց դեպքում չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվների սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները:

2024թ. ընթացքում Ընկերության կողմից վարձակալության գծով ճանաչված եկամուտը կազմում էր 1,020,129 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 746,543 հազար դրամ):

13. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	2,149,261	1,736,867
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստ	(392,585)	(327,145)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասում ներառված առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,756,676	1,409,722
Վերադարձման ենթական ԱԱՀ	119,034	628,378
Տրված կանխավճարներ	139,545	176,328
Այլ դեբիտորական պարտքեր	81,464	58,863
	2,096,719	2,273,291

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 20-ում:

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ		
– Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	223,611	71,799
– B1-ից B2 վարկանիշով	185,073	232,039
– վարկանիշ չունեցող	25,859	943,731
Ընդամենը բանկային հաշիվների մնացորդներ	434,543	1,247,569
Դրամական միջոցները ճանապարհին	24,178	11,912
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում	458,721	1,259,481

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «վարկանիշ չունեցող» դասում ներառված են հայկական բանկում պահվող 25,859 հազար դրամ գումարով մնացորդները (2023թ-ին՝ 929,996 հազար դրամ), որոնց հետ կապված պարտքային ռիսկը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody’s» վարկանիշային գործակալության B2 արտաքին վարկանիշին:

Տոկոսադրույքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 20-ում:

15. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 10,000 սովորական բաժնետոմսից (2023թ-ին՝ 10,000): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 100 հազար դրամ):

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Շահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ընկերության ՖՀՄՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով՝ բացառությամբ չբաշխված շահույթի գծով գործող ստորև ներկայացված սահմանափակումների:

Շահաբաժինների վճարումն արգելվում է, եթե Ընկերության գուտ ակտիվների արժեքը պակաս է բաժնետիրական կապիտալից կամ եթե շահաբաժինների վճարման հետևանքով գուտ ակտիվների արժեքը կնվազի բաժնետիրական կապիտալից:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և 2024թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել (2023թ-ին շահաբաժիններ չէին հայտարարվել):

16. Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն դեկլարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Ընկերության գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու և շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար, որն իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Ընկերության հասույթի և շահույթի շարունակական հսկողության և հիմնականում Ընկերության գործառնական դրամական հոսքերով ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի միջոցով: Ձեռնարկելով այդ քայլերն Ընկերությունը նպատակ ունի կայունացնել շահույթի աճը:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել:

Ընկերության կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների կողմից սահմանված պահանջներ:

17. Պայմանագրի գծով պարտավորություններ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ոչ ընթացիկ մաս		
Հետաձգված եկամուտ մույթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերից	701,933	902,803
	701,933	902,803
Ընթացիկ մաս		
Հետաձգված եկամուտ մույթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերից	124,384	117,870
Հաճախորդների կանխավճարներ այլ ծառայությունների համար	309,136	331,044
	433,520	448,914
	1,135,453	1,351,717

Մույթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի գծով հետաձգված հասույթն իրենից ներկայացնում է 20 տարվա ընթացքում տրամադրվելիք ծառայությունների դիմաց ստացված կանխավճարների գումարը (Ծանոթագրություն 6 (գ)):

18. Վարկեր և փոխառություններ վերջնական մայր ընկերությունից

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող Ընկերության տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների վերաբերյալ: Տոկոսադրույքի, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	14,191,592	16,097,190
	14,191,592	16,097,190

Վերջնական մայր ընկերությունից ստացված հիմնական փոխառությունը կազմում է 2,914 միլիոն ռուբլի՝ 2029թ-ին մարման ժամկետով: Փոխառության պայմանագրի պայմանների համաձայն՝ պարտատերն իր հայեցողությամբ կարող է ցանկացած պահի պահանջել փոխառության մարումը:

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են փոխառության պայմանները և մարման ժամկետները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	31 դեկտեմբերի 2024թ.		31 դեկտեմբերի 2023թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	Ռուբլի	7.50% - 9%	Ցպահանջ	12,593,173	12,593,173	16,097,190	16,097,190
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից		Լողացող տոկոսադրույք (ՌԴ ԿԲ հիմնական տոկոսադրույք +1.5%)					
	Ռուբլի		Ցպահանջ	1,598,419	1,598,419	-	-
				14,191,592	14,191,592	16,097,190	16,097,190

Ընկերության վերջնական մայր ընկերությունը հաստատել է, որ մոտ ապագայում Ընկերությանը կտրամադրի գործունեությունը շարունակելու և ֆինանսական պարտականությունները կատարելու համար անհրաժեշտ ֆինանսական և այլ աջակցություն: Բացի այդ, թեև վերջնական մայր ընկերությունից ստացված փոխառությունը ենթակա է մարման ըստ պահանջի, վերջնական մայր ընկերությունը հաստատել է, որ չի պլանավորում պահանջել 2,914 միլիոն ռուբլի գումարով փոխառության մարումը մոտ ապագայում:

հազ. դրամ	Վարկեր և փոխառություններ	
	2024թ.	2023թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	16,097,190	15,336,631
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Մուտքեր փոխառություններից	1,778,250	2,905,900
Փոխառությունների մարում	(1,801,829)	-
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(24,000)	2,905,900
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	(2,922,214)	(2,969,475)
Այլ փոփոխություններ		
<i>Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ</i>		
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված տոկոսային ծախս	943,112	824,134
Կապիտալացված փոխառության ծախսումներ	101,713	-
Վճարված տոկոսներ	(4,209)	-
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	1,040,616	824,134
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	14,191,592	16,097,190

19. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	1,277,600	865,351
Հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար վճարվելիք գումարներ	53,586	8,051
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	82,118	48,664
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ ընթացիկ առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի կազմում	1,413,304	922,066
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	360,939	331,027
Վճարվելիք հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	106,288	112,991
Ընդամենը առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,880,531	1,366,084

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում:

20. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքի գնահատման նպատակն է որոշել այն մոտավոր գինը, որը կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Ընկերությունը որոշել է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը կիրառելով գնահատման մեթոդներ: Գնահատման մեթոդի նպատակն է ստանալ իրական արժեք, որն արտացոլում է այն գինը, որը կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում: Գնահատման համար կիրառվել է գեղջված դրամական հոսքերի մեթոդը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը հաշվարկվել է հիմնական գումարի և տոկոսների գծով ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի հիման վրա՝ գեղջված շուկայական տոկոսադրույքով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին դրանց կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 20 (բ) (ii)),
- իրացվելիության ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 20 (բ) (iii)),
- շուկայական ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 20 (բ) (iv)):

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում հաճախորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի և դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների հետ կապված:

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին: Ստորև ներկայացված է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի	1,756,676	1,409,722
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	458,721	1,259,481
Ժամկետային ավանդ	163,170	-
	2,378,567	2,669,203

Առևտրական դեբիտորական պարտքեր

Մեծածախ ոլորտի և վերջնական օգտատեր հանդիսացող իրավաբանական անձ հաճախորդների մեծամասնությունն Ընկերության հետ համագործակցում է ավելի քան հինգ տարի: Ընկերությունը կառավարում է պարտքային ռիսկը պահանջելով կանխավճարներ խոշոր հաճախորդներից երկարաժամկետ պայմանագրերի դեպքում: Այլ պայմանագրերի համար Ընկերությունը գնահատում է հաճախորդների վճարունակությունը՝ նախքան վճարման և սպասարկման ստանդարտ պայմաններն առաջարկելը: Իր մեծածախ ոլորտի և վերջնական օգտատեր հանդիսացող իրավաբանական անձ հաճախորդների համար Ընկերությունը պարտքային ռիսկը վերահսկում է անհատական հիմունքով՝ գնահատելով յուրաքանչյուր հաճախորդի վճարունակությունը՝ հաշվի առնելով վճարումների ուշացումները, գործունեության ոլորտը, աշխարհագրական տեղակայվածությունը, ժամկետայնությունը, հաճախորդի հետ աշխատելու փորձը և նախկինում ֆինանսական դժվարությունների առկայության հանգամանքը: Ղեկավարությունը դիտարկում է նաև իր հաճախորդների բազայի վրա ազդեցություն ունեցող գործոնները, այդ թվում՝ այն ոլորտին և երկրին բնորոշ պարտազանցման ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները: Հասույթի կենտրոնացման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ի (բ) կետում:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի հետ կապված պարտքային ռիսկին իր ենթարկվածություն սահմանափակելու համար Ընկերությունը վճարման առավելագույն ժամկետ է սահմանել մեկ ամիսը ֆիզիկական և իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար:

Ընկերությունը չի պահանջում գրավ առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի համար: Ընկերությունը չունի առևտրական դեբիտորական պարտքեր, որոնց գծով արժեզրկման գծով պահուստ չի ճանաչվել գրավի առկայության պատճառով:

Ստորև ներկայացված է առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն ըստ աշխարհագրական տարածաշրջանների 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Հայաստանի Հանրապետություն	977,118	855,275
ԱՊՀ այլ երկրներ	773,664	554,237
Եվրոպայի երկրներ	5,894	210
	1,756,676	1,409,722

Ստորև ներկայացված է առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն ըստ հաճախորդների տեսակների 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Մեծածախ ոլորտի հաճախորդներ	788,480	619,418
Վերջնական օգտատեր հանդիսացող ֆիզիկական անձիք	397,670	395,427
Վերջնական օգտատեր հանդիսացող իրավաբանական անձիք	570,526	394,877
	1,756,676	1,409,722

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր առևտրական դեբիտորական պարտքերից Ընկերության վեց ամենախոշոր հաճախորդներին վերագրելի են 979,625 հազար դրամ գումարով առևտրական դեբիտորական պարտքերը կամ ընդհանուր առևտրական դեբիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքի 56% (2023թ-ին՝ հինգ ամենախոշոր հաճախորդներին վերագրելի էին 669,886 հազար դրամ գումարով առևտրական դեբիտորական պարտքերը կամ դրանց հաշվեկշռային արժեքի 48%):

Անկախվող պարտքային կորուստների գնահատում ֆիզիկական և իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար

Արտաքին վարկանիշ ունեցող իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդներից, խոշոր հեռահաղորդակցության ընկերություններից, բանկերից և 10,000 հազար դրամը գերազանցող չմարված մնացորդ ունեցող հաճախորդներից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով անկախվող պարտքային կորուստներն Ընկերությունը գնահատում է անհատական հիմունքով: Ընկերությունը պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանիշ այն տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են կորստի ռիսկը կանխատեսելու համար (որոնք ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշներ, դրամական հոսքերի կանխատեսումներ և հաճախորդների մասին մամուլում հրապարակված տեղեկատվություն), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանիշները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանգման ռիսկի մասին և համընկնում են «Moody's» վարկանիշային գործակալության արտաքին վարկանիշների սահմանումներին: Անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի համար Ընկերությունն անկախվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է հիմք ընդունելով ժամկետանցության կարգավիճակը և վերջին երկու տարիների ընթացքում փաստացի պարտքային կորուստ ունենալու փորձը:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվածության, անկախվող պարտքային կորուստների և անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի պարտքային որակի վերաբերյալ:

2024թ. հազ. դրամ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, արժեզրկված	Ընդամենը
Անհատական հիմունքով գնահատվող՝ վարկանիշ չունեցող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,000,195	42,513	1,042,708
Անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,000,195	42,513	1,042,708
Անկախվող պարտքային կորուստներ	(20,571)	(42,513)	(63,084)
Անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց զուտ հաշվեկշռային արժեք	979,624	-	979,624

2023թ.

հազ. դրամ

Անհատական հիմունքով գնահատվող վարկանիշ չունեցող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք

Անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ

Անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց զուտ հաշվեկշռային արժեք

Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, արժեզրկված	Ընդամենը
681,875	54,424	736,299
681,875	54,424	736,299
(15,988)	(54,424)	(70,412)
665,887	-	665,887

Ղեկավարության գնահատմամբ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անհատական հիմունքով գնահատվող վարկանիշ չունեցող իրավաբանական անձանցից ստացվելիք 1,042,708 հազար դրամ գումարով առևտրական դեբիտորական պարտքերի (2022թ-ին՝ 685,874 հազար դրամ) վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1-ից Ba3 վարկանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց ընդհանուր հաշվեկշռային արժեք	Խմբային հիմունքով գնահատվող ֆիզիկական անձանց ընդհանուր հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Խմբային հիմունքով գնահատվող զուտ հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակարդակ
Ոչ ժամկետանց	322,987	392,953	(12,798)	703,142	2%
0 - 30 օր ժամկետանց	55,427	9,390	(12,551)	52,266	19%
31 - 60 օր ժամկետանց	21,981	5,683	(10,770)	16,894	39%
61 - 90 օր ժամկետանց	11,462	5,069	(11,781)	4,750	71%
Ավելի քան 90 օր ժամկետանց	235,958	45,642	(281,600)	-	100%
	647,815	458,737	(329,500)	777,052	30%

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց ընդհանուր հաշվեկշռային արժեք	Խմբային հիմունքով գնահատվող ֆիզիկական անձանց ընդհանուր հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Խմբային հիմունքով գնահատվող զուտ հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակարդակ
Ոչ ժամկետանց	296,867	390,347	(12,494)	674,721	2%
0 - 30 օր ժամկետանց	49,712	9,597	(11,813)	47,496	20%
31 - 60 օր ժամկետանց	21,208	5,870	(10,271)	16,807	38%
61 - 90 օր ժամկետանց	10,215	4,651	(10,055)	4,811	68%
Ավելի քան 90 օր ժամկետանց	177,992	34,109	(212,101)	-	100%
	555,994	444,574	(256,734)	743,835	26%

Ընկերությունն օգտագործում է պահուստավորման մատրից չափելու համար խմբային հիմունքով գնահատվող հաճախորդներից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերից ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք ներառում են մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ:

Կորստի մակարդակը հաշվարկվում է «roll rate» մեթոդով, որը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչև դուրս գրումը հաջորդական փուլերով: «Roll rate»-երը հաշվարկվում են անհատական հիմունքով իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց համար: Կորստի մակարդակը որոշվում է վերջին երկու տարիների ընթացքում կրած փաստացի պարտքային կորուստների հիման վրա:

Խմբային հիմունքով գնահատվող դեբիտորական պարտքերի համար կիրառվել է 100% արժեզրկման դրույք ավելի քան 90 օր ժամկետանց առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, ավելի կարճ ժամկետով ժամկետանց առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի նկատմամբ կիրառվել են արժեզրկման ավելի ցածր դրույքներ:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններ

Ստորև ներկայացված են առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունները տարվա ընթացքում:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	327,145	287,913
Ճանաչված արժեզրկումից կորուստ	106,886	78,788
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի դիմաց դուրսգրված գումարներ	(41,446)	(39,556)
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	392,585	327,145

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և ժամկետային ավանդ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 458,721 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ ճանապարհին և բանկային հաշիվների մնացորդներ և 163,170 հազար դրամ գումարով ժամկետային ավանդ (2023թ-ին՝ 1,259,481 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ), որն իրենցից ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այդ ակտիվների հետ կապված: Ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների, բանկային հաշիվների և ժամկետային ավանդի ընդհանուր գումարից 432,862 հազար դրամը (2023թ-ին՝ 329,485 հազար դրամ) պահվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1-ից Ba3 վարկանիշով հայկական բանկերում և վճարային կազմակերպություններում:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «վարկանիշ չունեցող» դասում ներառված են հայկական բանկում պահվող 189,029 հազար դրամ գումարով մնացորդները (2023թ-ին՝ 929,996 հազար դրամ), որոնց հետ կապված պարտքային ռիսկը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B2 արտաքին վարկանիշին:

Ընկերության գնահատմամբ ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների և բանկային հաշիվների մնացորդների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել հիմնականում վերջիններիս կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության համբավը վտանգելու:

Ընկերությունն ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը, այդ թվում՝ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը ծածկելու համար: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ ողջամտորեն կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

Ստորև ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են ընդհանուր և չգեղջված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսային վճարումները:

31 դեկտեմբերի 2024թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագ- րային դրամական հոսքեր	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	14,191,592	14,191,592	14,191,592	-	-	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,413,304	1,413,304	-	1,187,746	225,558	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,718,886	2,792,356	-	76,348	380,707	1,424,286	911,015
	17,323,782	18,397,252	14,191,592	1,264,094	606,265	1,424,286	911,015

31 դեկտեմբերի 2023թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագ- րային դրամական հոսքեր	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	16,097,190	16,097,190	16,097,190	-	-	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	922,066	922,066	-	735,309	186,757	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,876,102	3,152,098	-	74,632	373,984	1,583,588	1,119,894
	18,895,358	20,171,354	16,097,190	809,941	560,741	1,583,588	1,119,894

Չի ակնկալվում, որ մարման ժամկետների վերլուծությունում ներառված դրամական հոսքերը կարող են առաջանալ նշվածից նշանակալիորեն ավելի վաղ կամ նշվածներից նշանակալիորեն տարբեր գումարներով:

(iv) **Շուկայական ռիսկ**

Շուկայական ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց օպտիմալ եկամտաբերություն:

Ընկերությունը չի կիրառում հեջի հաշվառում շահույթի կամ վնասի փոփոխականությունը կառավարելու համար:

Արժույթային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է արժույթային ռիսկին ՀՀ դրամից տարբեր արժույթներով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների հետ կապված: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ գործառնություններն հիմնականում արտահայտված են ռուբլով (2023թ-ին՝ ռուբլով):

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Ընկերության ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին՝ ըստ անվանական գումարների:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2024թ.	Եվրոյով արտահայտված 2024թ.	Ռուբլով արտահայտված 2024թ.	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2023թ.	Եվրոյով արտահայտված 2023թ.	Ռուբլով արտահայտված 2023թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	76,220	18,505	6,404	7,788	59,688	938,529
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	238,652	659,174	1,417	399,699	188,426	1,373
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	(14,191,592)	-	-	(16,097,190)
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	(872,904)	(4,680)	(14,393)	(546,457)	(6,441)	(129,132)
	(558,032)	672,999	(14,198,164)	(138,970)	241,673	(15,286,420)

Տարվա ընթացքում կիրառվել արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
1 ԱՄՆ դոլար	392.65	392.54	396.56	404.79
1 եվրո	424.87	424.59	413.89	447.90
1 ռուբլի	4.25	4.65	3.71	4.50

Չգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը (նվազումը) ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի և ռուբլու նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնում կանխատեսվող վաճառքի և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ	Աճ	Նվազում
	Շահույթ կամ (վնաս)	Շահույթ կամ (վնաս)
31 դեկտեմբերի 2024թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	55,803	(55,803)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	(67,299)	67,299
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ռուբլու նկատմամբ	2,839,632	(2,839,632)
31 դեկտեմբերի 2023թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	13,897	(13,897)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	(24,167)	24,167
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ռուբլու նկատմամբ	1,528,642	(1,528,642)

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք): Ղեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ հաստատուն թե փոփոխուն, ավելի բարենպաստ կլինի Ընկերության համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների կառուցվածքը հետևյալն էր.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	362,430	1,167,798
Ֆինանսական պարտավորություններ	(12,607,501)	(16,097,190)
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	(1,584,091)	-
	(13,829,162)	(14,929,392)

Դրամական միջոցների զգայնության վերլուծություն փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը (առանց հարկերի) ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս	
	100 բկ աճ	100 բկ նվազում
2024թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(12,990)	12,990

Իրական արժեքի զգայնության վերլուծություն հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Ընկերությունը չի հաշվառում հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

21. Կապիտալ հանձնառություններ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի հանձնառություններ հիմնական միջոցների ձեռքբերման պայմանագրերի գծով (2023թ-ին՝ 939,911 հազար դրամ):

22. Պայմանական դեպքեր

(ա) Փոխհատուցում

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի 349,841 հազար դրամ ընդհանուր գումարով պայմանական ակտիվ, որը կապված է ՀՀ կառավարության 2023թ. օգոստոսի 3-ի N 1334-Ն որոշմամբ նախատեսված հնարավոր փոխհատուցման հետ: Այդ գումարը ներառում է 236,638 հազար դրամը՝ տրանսֆորմատորային ենթակայանի կառուցման և տեղադրման համար և 113,204 հազար դրամը՝ ճանապարհների վերանորոգման համար:

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության հետ կնքված պայմանագրի համաձայն՝ Ընկերությունը կարող է իրավունք ունենալ ստանալ փոխհատուցում ներդրումային նախագծի իրականացման ընթացքում կատարված ծախսերի, ներառյալ շինարարական աշխատանքների և ենթակառուցվածքային ակտիվների, մասնավորապես, տրանսֆորմատորային ենթակայանի, տեղադրման ծախսերի համար: Փոխհատուցման վճարումը կախված է կատարված աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվության կառավարության հաստատումից և կճանաչվի որպես պետական շնորհ՝ հաստատումը ստանալուց հետո:

(բ) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերությունն ամբողջությամբ չի ապահովագրել իր հիմնական միջոցները և սարքավորումները, այն ապահովագրված չէ նաև գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Թանի դեռ Ընկերությունը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկլարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(դ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

2020թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է տրանսֆերային գնագոյացման օրենսդրությունը: Օրենսդրությունը գործում է 2020թ. և հաջորդ տարիների համար: Տրանսֆերային գնագոյացման տեղական կանոնները համանման են ՏՀԶԿ-ի ուղեցույցներին, սակայն որոշակի հանգամանքներում առկա է անորոշություն հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման հետ կապված:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները պարտադրում են հարկ վճարողներին պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթեր վերահսկվող գործարքների համար, սահմանում են լրացուցիչ հարկերի և տույժերի հաշվեգրման հիմքեր և մեխանիզմներ, եթե վերահսկվող գործարքների գները տարբերվում են շուկայական գներից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելի են ստորև ներկայացված գործարքների նկատմամբ, եթե վերահսկվող գործարքի հանրագումարը գերազանցում է 200 միլիոն դրամը հարկային տարում:

- միջպետական գործարքներ կապակցված կողմերի միջև,
- միջպետական գործարքներ օֆշորային գոտիներում գրանցված ընկերությունների հետ՝ անկախ վերջիններիս կապակցված կողմ լինելու հանգամանքից,
- կապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում իրականացվող որոշ գործարքներ, որոնք սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքով:

Քանի որ հարկային մարմինները և դատարանները չունեն տրանսֆերային գնագոյացման կանոնների կիրառման փորձ, դժվար է կանխատեսել տրանսֆերային գնագոյացման նոր կանոնների ազդեցությունն այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Վերը նշված հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել զարգացած երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկլարությունը գտնում է, որ համարժեքորեն է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

23. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Հսկողություն

Ընկերության անմիջական մայր ընկերությունը «Ֆիլոր Վենչըրս» ՍՊԸ-ն:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Ռոստելեկոմ» ՀԲԸ-ի 100% դուստր ընկերությանը՝ «Ռոստելեկոմ Ինթերնեշնլ» ՍՊԸ-ին էր պատկանում «Ֆիլոր Վենչըրս» ՍՊԸ-ի բաժնետոմսերի 74.98%-ը: 2019թ. ընթացքում «Ռոստելեկոմ Ինթերնեշնլ» ՍՊԸ-ն գնեց «Ֆիլոր Վենչըրս» ՍՊԸ-ի բաժնետոմսերի մնացած 25.02%-ը, որի արդյունքում նրա բաժնեմասը դարձավ 100%:

Ընկերության վերջնական մայր ընկերությունն է «Ռոստելեկոմ» ՀԲԸ-ն, որի նկատմամբ վերջնական հսկողություն է իրականացնում Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությանը:

«Ռոստելեկոմ» ՀԲԸ-ն հրապարակում է ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ հատուցումների կազմում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Առանցքային ղեկավար անձնակազմ	435,300	453,889

(գ) Գործարքներ կառավարության հետ կապակցված կազմակերպությունների հետ

Ընկերությունն իր ամենօրյա գործառնություններն իրականացնում է մի շարք կազմակերպությունների հետ, որոնք հսկվում կամ համատեղ հսկվում են Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության կողմից: Ընկերությունն օգտվում է կառավարության հետ կապակցված կազմակերպությունների հետ իրականացվող գործարքների համար պակաս ծավալով բացահայտումներ ներկայացնելու ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» տրվող հնարավորությունից:

Ընկերության հասույթում ներառված 136,375 հազար դրամ գումարը (2023թ-ին՝ 136,615 հազար դրամ) ստացվել է երեք կազմակերպությունից, որոնց նկատմամբ համատեղ հսկողություն կամ նշանակալի ազդեցություն ունի Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությունը: Վաճառքներն իրականացվում են կառավարության հետ չկապակցված կազմակերպությունների հետ վաճառքների պայմանների հետ համադրելի պայմաններով:

Ընկերության ծախսերում ներառված 78,648 հազար դրամ գումարը (2023թ-ին՝ 81,717 հազար դրամ) վերաբերում է երկու կազմակերպություններին, որոնց նկատմամբ համատեղ հսկողություն կամ նշանակալի ազդեցություն ունի Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությունը:

(դ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են Ընկերության այլ գործարքները կապակցված կողմերի հետ:

(i) Հասույթ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը 2024թ.	Գործարքի գումարը 2023թ.
Մատուցված ծառայություններ		
Վերջնական մայր ընկերություն		
– հասույթ տվյալների միջազգային փոխանցման ծառայություններից	240,401	273,723
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ		
– հասույթ տվյալների միջազգային փոխանցման ծառայություններից և այլ եկամուտ	352,593	639,820

(ii) Ծախսեր

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը 2024թ.	Գործարքի գումարը 2023թ.
Ստացված ծառայություններ		
Վերջնական մայր ընկերություն – գնված ինտերնետային տրաֆիկ	139,051	212,713
Վերջնական մայր ընկերություն – ցանցային ենթակառուցվածքների վարձակալություն և այլ ծախսեր	173,613	54,109
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ – գնված ինտերնետային տրաֆիկ	46,755	22,600
Այլ ծախսեր		
Վերջնական մայր ընկերություն	64,977	119,941

(iii) Փոխառություններ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Վերջնական մայր ընկերություն – չմարված փոխառություններ	14,191,592	16,097,190
Վերջնական մայր ընկերություն – տրամադրված փոխառություն	1,778,250	2,905,900
Վերջնական մայր ընկերություն – տոկոսային ծախս	1,044,825	824,134

(iv) Մնացորդներ

(ա) Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Վերջնական մայր ընկերություն – առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	834,993	644,564
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ – առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	44,155	247,258

(բ) Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Վերջնական մայր ընկերություն – առևտրական դեբիտորական պարտքեր	771,748	551,908
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ – առևտրական առևտրական դեբիտորական պարտքեր	680	1,234

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները, բացառությամբ ստացված փոխառությունների, ենթակա են մարման կանխիկով՝ հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում: Մնացորդներից ոչ մեկը գրավով ապահովված չէ:

24. Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

25. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ի (դ) կետում:

(բ) Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը,
- տոկոսային ծախսը,
- փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը դադարում է պարտքային առումով արժեզրկված լինելուց, հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հիմունքով:

Փոխառության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի չեն որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(գ) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը կամ կորուստը դրամային հոդվածների գծով իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի, որը ճշգրտված է ժամանակաշրջանի արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված՝ արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Արտարժույթի վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(դ) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց զեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար կամ շահույթի բաշխումների պլանների շրջանակում, եթե Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես աշխատակցի անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(ե) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ հարկը և հետաձգված հարկը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հոդվածներին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով՝ կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը բիզնեսի միավորում չէ և գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական և ոչ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որով հավանական է, որ Ընկերությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Ընկերությունն ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և այդ հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահույթահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկվող իրավաբանական անձից կամ տարբեր հարկվող իրավաբանական անձանցից, բայց նրանք մտադիր են մարումն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները միաժամանակ:

(գ) Հիմնական միջոցներ

(i) Ճանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսումները, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսումները, ակտիվի զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման ծախսումները: Ձեռքբերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես այդ սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (խոշոր բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի (բացառությամբ մուծ մանրաթելի) օտարումից ստացված օգուտը և վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում է գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտներ/այլ ծախսեր» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Մուծ մանրաթելի վաճառքից ստացվող մուտքերը ճանաչվում են հասույթում, քանի որ այս գործարքներն իրականացվում են Ընկերություն բնականոն գործունեության ընթացքում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցչի փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ընթացիկ սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և օգտագործման համար պիտանի դառնալու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և օգտագործման համար պիտանի դառնալու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած վերջինիս մնացորդային արժեքը:

Առանձին ակտիվների խոշոր բաղկացուցիչներից յուրաքանչյուրի օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատվում է, և եթե այդ ժամկետը տարբերվում է ակտիվի մնացած մասերի օգտակար ծառայության ժամկետից, ապա այդ բաղկացուցիչ մշակվածությունն առանձին է հաշվարկվում:

Մշակվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների միավորի յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն ավելի ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը: Հոդատարածքի գծով մշակվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների նշանակալի միավորների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար:

- Վարձակալված գույքի բարելավումներ	15-20 տարի
- Հեռահաղորդակցության սարքավորումներ	5-10 տարի
- Փոխանցող հարմարանքներ	15-20 տարի
- Փոխադրամիջոցներ	10 տարի
- Այլ հիմնական միջոցներ	15-20 տարի

Մշակվածության հաշվարկման մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(Է) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ընկերության կողմից ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

(i) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ նրանք ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(ii) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի կամ սկզբնական արժեքը փոխարինող այլ գումարի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն ավելի ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը: Ստորև ներկայացված են ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար:

- Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	1-6 տարի
- Համակարգչային ծրագրեր	8-10 տարի
- Հգործության ՕԱԻ	15 տարի
- Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	2-5 տարի

(ը) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի և պարտքային արժեթղթերի սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է սկզբնավորման պահին: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում ֆինանսավորման նշանակալի բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Ֆինանսավորման նշանակալի բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) *Ղաասակարգում և հետագա չափում*

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ղաասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող՝ պարտքային ներդրումների համար, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող՝ բաժնային ներդրումների համար, կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Ընկերությունը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի ներքո, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքում ներդրումը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ինչպես ներկայացված է վերը, չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից: Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Ընկերությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այդ գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Ընկերության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղավճարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, բանկային օվերդրաֆտները, առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(iii) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Ընկերությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ընկերությունն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապանանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապանանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Ընկերությունը նաև ապանանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են, որի դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապանանաչման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iv) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է գուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(v) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցները և բանկային հաշիվների մնացորդները: Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են բանկային օվերդրաֆտները, որոնք ենթակա են մարման ըստ պահանջի և կազմում են դրամական միջոցների կառավարման անբաժանելի մասը:

(vi) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ:

(Թ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: Խմբային հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ հաճախորդն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականություններն Ընկերության նկատմամբ, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (վերջինիս առկայության դեպքում), կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացում են պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված պարտքային կորուստների գնահատականը: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Ընկերությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Ընկերության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները գեղջվում են ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար Ընկերությունը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս գրելու քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան 365 օր ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով նմանատիպ ակտիվների գծով գումարների փոխհատուցման նանցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար Ընկերությունն իրականացնում է դուրսգրման ժամկետների և գումարի առանձին գնահատում՝ ելնելով փոխհատուցման ողջամիտ ակնկալիքներից: Ընկերությունը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Ընկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(d) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Ընկերությունը գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

(i) Ընկերությունը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Ընկերությունը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Ընկերությունը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մշակվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությունը Ընկերությանը չի փոխանցում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի

արժեքը չի արտացոլում է, որ Ընկերությունը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Ընկերությունը որպես գեղջման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Ընկերությունը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հաստատուն վճարումները, այդ թվում՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները և վարձակալության գծով պարտավորություններն Ընկերությունը ներկայացնում է առանձին՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Ընկերությունը որոշել է կիրառել մեկ գեղջման դրույք համանման բնութագրեր ունեցող վարձակալությունների պորտֆելի նկատմամբ: Ընկերությունը որոշել է կիրառել պորտֆելի հիմունքով հաշվառում համանման բնութագրեր ունեցող վարձակալությունների համար:

Ընկերությունը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների, այդ թվում՝ փողոցի պուրների և կարճաժամկետ վարձակալությունների, այդ թվում՝ փոխադրամիջոցների վարձակալության համար: Այս վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարներն Ընկերությունը ճանաչում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Վարձակալության ժամկետը արտացոլում է այն ժամանակահատվածի Ընկերության ողջամիտ գնահատականը, որի ընթացքում օգտագործվելու է հիմքում ընկած ակտիվը: Վարձակալության ժամկետը որոշելիս Ընկերությունն իր դատողությունը հիմնում է պայմանագրի և հիմքում ընկած ակտիվի առավել լայն տնտեսական ասպեկտի վրա, այլ ոչ միայն պայմանագրի պայմանների վրա և վարձակալության ժամկետը գնահատելիս դիտարկում է այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են տնտեսական տուգանքները, օրենսդրական մոտեցումը վարձակալության ժամկետի երկարաձգմանը, կանոնակարգման առաջիկա փոփոխությունները և Ընկերության ապագա բիզնես պլանները:

(ii) Ընկերությունը՝ որպես վարձատու

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում Ընկերությունը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Երբ Ընկերությունը հանդես է գալիս որպես վարձատու, ապա այն վարձակալության սկզբում որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական թե գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելու համար Ընկերությունն ընդհանուր գնահատում է, թե արդյոք վարձակալությունով փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, որի դեպքում վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, իսկ հակառակ դեպքում՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Որպես այս գնահատման մաս՝ Ընկերությունը դիտարկում է որոշ հայտանիշներ, օրինակ՝ թե արդյոք վարձակալության ժամկետը ներառում է ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

Գործառնական վարձակալության գծով ստացված վարձավճարներն Ընկերությունը ճանաչում է որպես եկամուտ գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ որպես «այլ հասույթի» մաս:

26. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2024թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերությունը ժամկետից շուտ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) **ՖՀՄՍ 18 «Տեղեկատվության ներկայացում և բացահայտում ֆինանսական հաշվետվություններում»**

ՖՀՄՍ 18-ը կփոխարինի ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» և կկիրառվի 2027թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է հետևյալ հիմնական նոր պահանջները.

- Կազմակերպություններից պահանջվում է շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում բոլոր եկամուտները և ծախսերը դասակարգել ըստ հինգ դասերի՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, ընդհատված գործառնություններ և շահույթահարկ: Կազմակերպություններից նաև պահանջվում է ներկայացնել նոր սահմանված գործառնական շահույթի ենթագումարը: Կազմակերպության զուտ շահույթը չի փոխվի:
- Ղեկավարության կողմից սահմանված կատարողականի չափորոշիչները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեկ ծանոթագրությունում:
- Տրվում է ընդլայնված ուղեցույց ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվությունը խմբավորելու վերաբերյալ:

Բացի այդ բոլոր կազմակերպություններից պահանջվում է օգտագործել գործառնական շահույթի ենթագումարը որպես մեկնարկային կետ դրամական հոսքերի մասին հաշվետվության համար՝ անուղղակի մեթոդով գործառնական գործունեության դրամական հոսքերը ներկայացնելիս:

Ներկայումս Ընկերությունը դեռ գնահատում է նոր ստանդարտի ազդեցությունը, մասնավորապես, շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության, դրամական հոսքերի մասին հաշվետվության կառուցվածքի և ղեկավարության կողմից սահմանված կատարողականի չափորոշիչների համար պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումների հետ կապված: Ընկերությունը նաև գնահատում է ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության խմբավորման վրա, այդ թվում այն հոդվածների համար, որոնք ներկայումս նշվում են որպես «այլ»:

(բ) **Այլ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ**

Ստորև ներկայացված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Փոխանակման հնարավորության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական գործիքների դասակարգում և չափում (ՖՀՄՍ 9-ի և ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)